

Sebastijan Pregelj

Na skalah galebi

I.

Na klopi pred kamnito kočjo je sedel starec; drobne, rdeče obrobljene oči je imel, belo brado in zgubano čelo; eno roko je potiskal globoko v žep, z drugo je držal cigareto; vsake toliko je zakašljaj in pljunil, vsake toliko se je popraskal po vratu in polglasno zamrmral kakšno besedo. Že od petih je tako sedel in pokašljeval. Kaj pa, bil je januar in ga je moralo zebsti; ampak Mark – tako mu je bilo ime – je vsako jutro ob petih sedel na klop pred kočjo in tam vztrajal do kosila ob enih in petnajst. Na nebu so bile še zvezde, ko je prišel ven; gledal jih je, kako so poplesavale vse do svita, potem pa počasi ugasnile. Pravijo, da je bil mornar, kasneje je delal na svetilniku, tako pravijo, v resnici je vseeno; eni ga imajo za blaznega in se mu smejejo, drugi odkimavajo in zamahujejo z rokami, naj starca vendar pustijo sedeti ob kamniti steni, če tako hoče. Ne bo več dolgo.

Zaliv so vrešče preletavali galebi.

Osemnajsti januar je bil dan, na katerega je vsako leto iz omare vzel staro modro-belo obleko, s čepico kajpak, in pipo, ki jo je dobil v dar od velike ljubezni Marine Lucije. Bili so časi, ki se jih tudi gologlavi in belobradi ne spominjajo prav jasno; marsikaj so pozabili in marsikaj pridali v teh letih . . . v teh dolgih letih, ko so za vse večne čase obsedeli na kopnem. Ob jasnem vremenu so z daljnogledi opazovali velike ladje, ki so plule daleč na odprtem morju; ob neurjih so v en glas vzdihovali in prosili podvodna božanstva, katerim se je pred desetletji marsikateri izmed njih zaobljubil, naj skrbno bdijo nad vsemi, ki so s kopnega, daleč od družin in ljubic. O, niso še pozabili, božjega strahu še niso zbrisali s sten pomnenja; Bogjezus, kako bi tudi mogli?! Največji brezbožci in zasmehovalci se dolga leta po zadnji vožnji prepoteni in prestrašeni zbujaajo sredi noči.

Včasih je bilo vse drugače – tako vedo povedati. Preden so v zalivu postavili tovarno, so živeli od ribolova; tisti, ki so dobro veslali in napenjali jadra, tisti so nekaj veljali, in oni, ki so dobro metali mreže, drugi ne. Eni so odhajali na dolge vožnje preko oceanov in se vračali s svilenimi rutami in lesenimi, pisano okrašenimi škatlicami; tedne, ki so jih preživeli doma, so pripovedovali najbolj nenavadne zgodbe o tihomorskih otokih, bogato obdarjenih s sadeži, ki jih beli človek nikoli prej ni ne videl, kaj šele okusil, in o morskih deklicah, temnopoltih lepoticah, ki imajo namesto nog plavuti . . . kot ribe, pa nič drugače. O slednjih so še posebej radi govorili: da ne skrivajo prsi in ne skoparijo z vročimi poljubi. In so dekleta zardevala ter v dlani skrivala oči in usta.

Mark je vedel, da se bliža osemnajsti januar: dan za dnem je odpiral omaro ter pogledoval po modro-beli obleki, kakršne so nekdam ob večjih praznikih nosili tisti,

ki so kaj veljali. On je nedvomno sodil mednje – tako vsaj je povedal temu ali onemu, ki ga je bil pripravljen poslušati; in nikoli ni pozabil pridati kakšno junaštvo brez primere, zaradi katerega ga je Antonio – takrat je vedno zamahnil z roko, da so ga tako in tako po krivici že vsi pozabili, ter v isti sapi nadaljeval, da je bil Antonio njegov kapitan, mož, kateremu danes komaj kdo sega do kolen – ob povratku v veliko пристanišče pred vsemi pohvalil. In torej ni čudno, če je potemtakem v vsakem pristaniškem mestu imel vsaj dve, če ne tri ljubice. Ampak Marina Lucija je bila nekaj čisto posebnega, dosti več kot ljubica je bila; povrhu vsega lepotica, vidka in visoka, osje preščipnjena v pasu, dolgih, črnih las in debelih ustnic; ni bila spogledljivka ne prešuštnica ne lahkoživka, zato so vlačuge toliko bolj stegovale ostre jezike, kadar so jo videle z njim. Vedel je, da jo je nenehno čakanje zdrobilo, vso krhko lepotičko sta sol in veter razbrazdala in končno prelomila; ustvarjena je bila za vse kaj boljšega in imenitnejšega, kot so svilene rute in pisane škatlice. Še pogreb je zamudil: s poti se je vrnil zadnjega marca, njo pa so zagrebli že sredi januarja. Da vse takratno gobeždanje naglušnih in brezzobih stark le ni bilo za prazen nič.

Zaliv so vrešče preletavali galebi.

Kakšen dan je Mark odšel na pomol, sedel na priveznik in prižgal cigareto; kakšen dan je že navsezgodaj hodil po obali, na kateri so valovi, ki so z oseko odšli, pustili vse polno morske trave in cigaretnih ogorkov; stopal je po davno uhojeni poti, ki so mu jo valovi s plimo zbrisali; vedno znova jo je našel in nanovo uhodil, čeprav je vedel, da je čez nekaj ur ne bo več videti. Globoko je dihal, kot bi eno življenje na obali ne bilo dovolj, da bi se nadihal morja. Sem ter tja se je za kratek čas ustavil, se spomnil tega ali onega in šel naprej: od kamnite kočice do svetilnika. Pri svetilniku je navadno zlezal na visoko skalo in gledal daleč na odprto morje; kakšen dan je videl veliko tovorno ladjo ali dve, celo tri in štiri, več pa ne; ni mu bilo treba zapreti oči, da se je videl na krovu zares velikega in bleščečega se plovila, ki je na poti v bogve katero deželo, za katero delavci iz tovarne sploh ne vejo. Vsak gib si je znal predstavljati, vsako besedo, ki bi jo izrekel, je mogel slišati; ni več mlad, kaj mlad, star, siv in zguban je, vseeno je bil še kako prepričan, da bi bil na ladji kos vsaki nalogi, celo boljši od fantinov, ki jih je videl stopati na krov, bi bil. Ker niso imeli dovolj žaru v očeh. O, Marija pomagaj, prav zares!

Kakšen dan je od petih zjutraj do enih in petnajst sedel pred kočico; vračal se je v čudovita mesta, polna najbolj skrivnostnih kotičkov sveta; spet je bil med trgovci in preprodajalci, med bežečimi zlikovci in umišljenimi morilci, med vsakovrstnimi zvodniki se je klatil in popival s svetovnimi popotniki in ubežniki, katerih glave so veljale tisoče in tisoče zlatnikov. Življenje pač. Ko se je spet vrnil, je bil čas za kosilo. Počasi je šel do menze in se postavil v vrsto; nikoli ni čakal dolgo, najkasneje ob pol dveh je sedel za mizo in jedel. Ema je bila dobra kuharica. Včasih je prisluhnil pogovoru pri sosednji mizi, pa ne prav pogosto, ker ga vedno nova odpuščanja odvečnih delavcev niso kaj prida vznemirjala; kaj se more, saj dobro še nikoli ni bilo, pa je že star in zguban, to je vedel povedati. Ne, tolažba to ni bila. Tudi starčevska modrost ne, ampak vse kaj drugega...

Popoldne je navadno šel v mesto; rad se je potikal okoli velikih ladij, ki so pravkar prispale s konca sveta, ali so bile v kratkem namenjene v tisto smer. Vse je bilo kot pred desetletji: vrvi in krtače in vedra vode, stopnice in line. Kaj bi se takšnega na ladji sploh moglo spremeniti, da – pa čeprav priletel – pomorščak ne bi razumel? Zato pa prisluškoval je pogovorom, ki so se slišali na kopno, ter se z očmi vzpenjal do najvišjih točk plovila. Takšno in podobno ga je res veselilo. Za kratek čas je spet pozabil leta, ki so ga ločevala od tistih dni, ko je ponosno stal na krovu

železne lepoticke ter mahal dol kakšni izbranki ali komu. Na licih je spet čutil sapo žensk, ki jih mogoče sploh ni bilo, in si jih je v dolgih letih tako kot drugi izmislil, da je mogel pripovedovati maloverjetne prigode; na ustnicah je čutil poljube v slovo; o, pregrešne noči, kako hitro so minile! Hotel bi se vrniti v tisti čas, ko so dekleta iz rojstne vasi v okamnelem zalivu verjela v sirene in ostala čudežna bitja, s katerimi so imeli mornarji opravka; hotel bi se vrniti v tisti čas, ko so vaščani vsako ladjo pričakali v pristaniškem mestu, in se nihče ni premaknil, dokler na kopno ni stopil zadnji mornar, zadnji sin in mož, ljubimec in oče. Tako je stal in zrl predse; tovornjaki in avtomobili so se mu morali izogniti, če so hoteli naprej.

Zaliv so vrešče preletavali galebi.

II.

Ponedeljek je bil, ponedeljek, sedemnajsti januar, ko je zgodaj zjutraj daleč na obzorju zapazil ladjo; daleč je bila, ampak morala je biti velika, ko se je tako dobro videla, to je vedel Mark; ni bil prepričan, v katero smer pluje, ker se je zdelo, da se sploh ne premika. To pa ni mogoče: da bi ladja kar stala. Iz žepa je izvlekel cigaretnico, jo nekaj časa vrtel med prsti, potem pa eno prižgal. Globoko je potegnil in zakašljaj in pljunil; hladen veter je vlekel z vzhoda. Vstal je in se sprehodil po betonski ploščadi; čez čas je iz žepa izvlekel še modre volnene rokavice in si jih navlekel. Prav dosti ni pomagalo. Spet je sedel na klopi in pogledal na morje: velika ladja je bila prav tam, kjer jo je opazoval. Ne, to pač ne: proti zalivu je bila obrnjena in se je bližala. Kaj, da se bliža?! Mark je stopil v kočjo in se vrnil z daljnogledom; dobro je pogledal, o, Mati odrešenica, ladja se je prav zares bližala! Saj ne bi hotel verjeti... ni mu šlo v glavo: prejšnji dan je bil v mestu, pa se nič ni govorilo, da pričakujejo kakšno ladjo, povrhu vsega tako veliko! Da bi mu tajili? Ne, to nikakor. Pristaniški delavci so vendar tako dobri z njim... vejo, kaj mu pomeni sleherni ladja, ki se zasidra v mestu.

Šel je na pomol ter sedel na priveznik; z levo je držal dvogled, z desno cigareto; v njem se je nekaj zganilo, zanetilo. Kaj bi moglo biti? Ni bila nestrpnost ali strast, pač pa vse kaj drugega. Nekaj ga je podžgalo in premalo kot takrat, ko je zagledal ladjo, odpravljajoč se na prvo pot; bil je čas, ko še ni vedel, kaj je tostran in kaj onstran, ko ni vedel, da ločnice vmes sploh ni, ker je en svet, čeprav tostran prebivajo živi, onstran pa mrtvi. Mogoče je visoko nad vsem zlat tron, na katerem sedi Očebog; mogoče nad vsakim človekom res bdi angel varuh, hkrati pa nanj preži zlodejski služabnik, ki pogubi nesmrtno dušo v trenutku, ko angel varuh ni dovolj pozoren. Čisto mogoče. In tudi v morju so čudokrasna bitja, ki sta jih tja postavila Očebog in Zlodej, čudokrasna bitja z natančno določenimi nalogami. O tem ni dvomil.

Valovi so udarjali v skale.

Velika ladja se je nezadržno bližala. Mark je vsake toliko dvignil daljnogled: še kako ga je zanimalo, od kod prihaja in kam je namenjena. Je tovorna ali potniška? Neučakano je vstajal, vsakokrat naredil nekaj korakov, mogoče zakašljaj in pljunil, in se spet vrnil k privezniku. Pa res čudno: zastave, ki je vihrala na plovilu, ni poznal. Prav res, toliko sveta je že obredel, toliko oceanov preplul, ampak takšne zastave še ni videl. Je mogoče, da je preprosto katero pozabil, ali pa je medtem nastala kakšna nova država, za katero še ni slišal in torej ne more vedeti, ob katerem morju pravzaprav leži? Skomignil je in mrmral, praskal se je po pleši in tleskal z jezikom. Ta je dobra, dobra prav zares! Kaj bi porekli tovarniški delavci, ko bi vedeli, da ne pozna zastave na ladji; on, ki je preplul toliko oceanov, on, ki jih je podučil o tem in onem, on, nesrečni stavec, ki je imel na vsako vprašanje

pripravljena vsaj dva odgovora, ne pozna zastave na ladji, ki prihaja v pristanišče. Bog ga obvaruj tolikšne sramote! Saj je svoj čas znal v vseh jezikih sveta šteti vsaj do deset, če ne dlje, zdaj pa se med njimi nenadoma zasidra ladja, in on po njenih simbolih ne zna razbrati, od kod!

Še se je praskal po glavi in ponovno dvignil dvogled: ne, ni se zmotil, zastave v resnici ni poznal. Ni mu moglo biti vseeno. Počasi je hodil proti svetilniku in mislil vse mogoče: kaj bi moglo biti na plovilu; če ni na poti kakšen samosilni velikaš, kakšen raziskovalec oceanov in morskih globin, za katere nekateri še danes mislijo, da so neskončne, kar brez dna da so; ali pa je tovorna ladja, ki pelje premog in se čez mesec in več vrne z bananami in pomarančami? Mogoče je vse, vseeno pa ni. Že zaradi zastave. Pri svetilniku se je povzpел na najvišjo skalo in ostro gledal proti plovilu. Le s kolikšno hitrostjo pluje: petnajst, dvajset ali več vozlov? Ja, ja, včasih so bile ladje dosti počasnejše, včerajšnje hitrosti se z današnjimi ne morejo kosati, ampak toliko ob pamet še ni, da bi ne mogel razumeti novih strojev in njihovih moči.

Valovi so udarjali v skale.

Pomalem ga je jezilo, ker bi mogla ob tolikšni sramoti vsa njegova slava v trenutku presahni, kot bi bil umišljeni vseved, o, Bog nebeški; ni vedel, ali bi potem sploh še kdaj šel v pristanišče, ker bi vsi – takoj, ko bi ga zagledali – nakremžili obraze in se mu privoščljivo muzali, razgaljenemu burkaču, ki jih je dolga leta vlekel za nos. Zakašljaj je in pljunil, vse skupaj iz navade. Našobil se je in poznavalsko pogledal na morje: zdaj ladja res ni bila več daleč; dvignil je daljnogled, vse se je videlo: na krovu so bili ljudje, moški in ženske, turisti, kajpak. Mogoče imenitni obiskovalci od daleč... že preveč imenitni? Vračal se je od svetilnika; vsake toliko je pobral kakšno školjko, ki se mu je zdela še posebej lepa, si jo dolgo ogledoval in končno vsako vrgel daleč od kopnega. Če so imenitni turisti, bi se spodobilo, da se tudi sam napravi imenitno, kolikor je le mogoče. Še kako je vedel, v kateri obleki daje vtis pomembneža. Naj kar vidijo, da ni brezumni gologlavec; naj vidijo, koliko je nekoč veljal! Vse hitreje je stopal nazaj proti domu; nič več ni bil v dvomih, ali bi modro-belo obleko vzel iz omare in jo dan prezgodaj oblekel ali ne; ni bil več v dvomih, ali naj nabaše pipo in jo prižge ali kaj. Marina Lucija mu tega pač ne more zameriti... toliko je že star, kdo ve, koliko priložnosti se mu še ponudi.

Doma je kar takoj iz omare vzel modro-belo obleko; skrbno jo je položil na posteljo, da se ne bi pomečkala, ter jo pregledal: vsi našitki so se je dobro držali. Zatem je odprl predalnik in si vzel dobro zloščene čevlje, ki jih je obul vsako leto enkrat. Počasi se je slekel; hlače in jopo je obesil čez stol; prišlo je tisto najbolj vznemirjajoče: z obešalnika je snel modre hlače in si jih navlekel...

Ko je bil oblečen, se je postavil pred ogledalo: ni bil mlad, ampak obleka je na njem stala, kot obleka mora; tako ga je naredila postavnega in močnega, da bi se ga kakšna frfra le težko odrekla... ha, ha, se je nasmehnil svojim pregrešnim mislim ter si nadel čepico... no, tako, čisto pravi je bil. Takšnega je poznala Marina Lucija, takšnega je čakala... Iz žepa je izvlekel pipo in jo nabasal, prižgal pa še ne. Gor in dol po sobi je hodil, delal obraze in se v ogledalu spogledoval s samim seboj; dvignil je roko, kot bi vodil izvoljeno damo, se sem in tja komaj opazno priklonil, kot bi srečal starega znanca, in pohitel naprej. Saj tako je včasih bilo. Nasmihal se je levo in desno, da je bila izvoljenka že kar nejevoljna od tolikšnih dekliških pogledov, ki so hlatali z vseh strani; po drugi strani pa je mogla biti neskončno ponosna: kaj ni ravno ona tista, ki ga je ulovila, pa če samo za kakšen večer in kratko noč; ko se bo za dolge mesece vrnil na morje, bo lahko vsem pripovedovala, kaj in kako. Tako je bilo s to rečjo, pa nič drugače. Vsaka je vedela, da ni edina... in po drugi

strani: nobena ni zvesto čakala, ker so predobro vedele, da se lahko vrne, lahko pa tudi ne... bodisi se je njegova ladja potopila, bodisi je našel drugo, mlajšo in lepšo ter pri nji ostal. Za vse večne čase gotovo ne, ostal pa le... zato nobena ni zvesto čakala, nobena razen Marine Lucije...

Poravnal si je čepico in zamahnil z roko, da je dovolj igranja: v pristaniško mesto vendar vsak trenutek pripluje velika ladja in se usidra. Preden se potniki razidejo po mestu, mora biti tam, da ga vidijo. Niso edini imenitneži, ne, tudi zaliv ima svoje in Mark je gotovo eden izmed njih, o tem ni nobenega dvoma. Kar naj ga vidijo! Svoj čas je prekriziral svet, cel svet, Bog nebeški, in to takrat ni bilo kar tako. Naj ga vidijo! Pipo je dal v usta in jo trdno zgrabil z zobmi; ni bil prepričan, ali bi jo porinil v levi ali desni kotiček; saj je vseeno... no, čisto vseeno spet ni. Stopil je pred kočjo in pogledal po morju: dvajset, največ trideset minut, pa bo velika ladja v pristanišču. Pohitel je po kamniti stezi in skoraj tekkel po prašni cesti, ne, teči ni mogel, ker je bil prestar za kaj takšnega. Vedel je, da mora biti v pristanišču pred ladjo... kar preko opuščene travnika je pohitel, da bi ne izgubljal dragocenih minut po nepotrebnem.

Valovi so udarjali v skale.

III.

V pristanišču je šel naravnost do priveznikov, ki so čakali veliko ladjo; sedel je na enega, iz žepa izvlekel vžigalice in prižgal pipo. Sladko je zadišalo. Na vse strani je pogledoval: hotel je vedeti, kdo vse je prišel pričakat ladjo; začuden je ugotovil, da je tu in tam kateri delavec obstal, pogledal plovilo, skomignil in šel naprej. Kaj ne prihaja ladja, kakršne že dolgo niso videli? Se mu samo dozdeva? Bodi no, je tlesnil z jezikom, saj vendar vidi, že vse dopoldne jo opazuje. Zdelo se mu je celo, da ga vsake toliko kateri od pristaniških delavcev začudeno pogleda, kaj počne v tako imenitni obleki v pristanu, kot bi mu neopazno hotel namigniti, da ni osemnajsti, pač pa sedemnajsti januar... zmotil se je. Ha, ha... ta je dobra... ampak ni se zmotil; še kako dobro ve, da je sedemnajsti januar, še kako dobro, pa tako se je odločil zaradi velike ladje, ki z imenitnimi gosti prihaja v pristanišče: da jim pokaže, koliko velja... ha, ha, ni se zmotil, toliko spomina in pameti še ima! Že kar privošljivo se jim je nasmihal.

Končno! Prišlo je še nekaj mož, da vidijo ladjo, ki je že ustavila motorje; takoj se je počutil bolje... ne zaradi sebe... Z ladje so stopili prvi mornarji: razgledali so se, potem se je eden pomešal med čakajoče: je to vse? Mark je vedel, da so razočarani, vedel je, koliko utrujenim mornarjem pomenijo obrazi, ki jih pričakajo na kopnem, pa čeprav tuji. Kot bi ga kdo vprašal, je v zadregi skomignil in se popraskal po nosu: to je vse... vendar... Mornar ga je čudno pogledal: ni si mislil, da mu bo starec odgovoril, povrhu vsega kar blebete in se ne ustavi... blaznež je, samo poglej, kako se je našemil! Ni mu bilo do smeha: samo toliko ljudi?! Mu niso na drugi strani morja zagotavljali in obljubljali in govorili o tisočih, ki nestrpno pričakujejo blago, njegovo blago, ki se ne dobi, kjer bi hotel in kolikor bi hotel?! O, ti sranje, kako zelo jezen je bil, povrhu vsega naleti na norega starca, ki odgovarja na njegova vprašanja, kot bi hotel odgovore ali kaj. Po drugi strani pa: mogoče je stari poln denarja, mogoče je prav zares prišel v pristanišče zaradi njihove ladje.

O, Mark je vesel, da sme na plovilo, že dolgo je sanjaril o tem; in kako so vsi prijazni: kar takoj mu postrežejo z vinom, čeprav sploh ne bi bilo potrebno. Prikimava jim in se nasmiha, kaj pa naj, ko so tako pozorni. Blago? Če ga zanima blago? Seveda ga... no, če je mogoče. Popeljejo ga v podkrovje: veliki prostori so, bogato opremljeni... ne, v njegovem času ni bilo toliko udobja, na ladji še najmanj.

Po stopnicah pridejo do kajut; kapitan – visok in mlad mož – mu reče, da je v njih blago: v prvi po deset tisoč, v drugi po dvajset tisoč in v tretji po štirideset tisoč. Naj si kar izbere.

Mark si hoče ogledati vse... no, če je že priložnost. Kapitan mu prikimava: tako je najbolj prav, vse naj si ogleda, da mu kasneje ne bi bilo žal. Kdo ve, kdaj se njegova ladja spet usidra v tem mestu. Prav res, vzdihuje starec, kdo ve, kdaj spet. Močan mornar odpre prva vrata in ven potegne žensko: Armenka, osemnajst let, vse zobe ima... Starec ga začudeno pogleda: ni slep, vidi, da je ženska, kaj bi moglo biti drugega, samo... Prav, prav, zagodrnja mornar, porine žensko nazaj not in izvleče drugo, kar za lase jo potegne, da se pred starcem vzravna. Pogleda ga: Tajka, šestnajst let...

Križ božji, kaj se vendar gre?! Seveda, kajpak, saj je vedel, da je stari poln denarja in da se ne bo kar tako ustreglo njegovim željam... pha, tretjerazredno blago navadno kupujejo povzpnetniki s celine, ne pa obalni veljaki. Hoče mu pokazati drugorazredno blago, pa ga kapitan prehitil ter pred njim starca prime pod roko in popelje do zadnjih vrat: za sladokusce, kajpak, to ni veliko, štirideset tisoč! Iz žepa izvleče ključ in počasi odklene: notri sedita ženski, o, Mati usmiljena, kaj ni tisto Marina Lucija?! Črnolaso bi želeli? pomigne kapitan mornarju, da jo ta zgrabi in postavi pred starca. Ne, ni se zmotil, Marina Lucija je. Samo kako more?! Kaj mu ni govorila o večni zvestobi in predanosti; kaj ni jokala, ko sta se razšla? Je vedela, da bo prepozen; mu nikoli ni odpustila? Prijel se je za glavo: pa ravno ona! Kapitan ga je še nekaj časa gledal, še malo je počakal, potem pa mornarju pomignil, naj blazneža vrže na kopno, ker se samo zajebava. Mornar ga odvede do mostička in porine naprej: o, kolikšna sramota, da se stari Mark spotakne in pade po prašnih tleh! Neznanec pristopi in mu pomaga vstati. Ne, saj ne bi bilo treba, vseeno hvala. Obrne se proti ladji: izplula je.

Starec in neznanec še stojita med privezniki; Mark bi najraje odšel, pa ne more zaradi neznanca. Vsake toliko zakašlja in pljuje; neznanec se vsakokrat nakremži, kot bi sam nikoli ne kašljal in pljuval; saj bi najraje odšel, pa ne more zaradi starca: zdelan je videti, povrhu vsega je gotovo bolan... pospremil bi ga domov, pa ne najde primerne besede. Čez čas se Mark zahvali za pomoč in se postavi. Kaj, da bi ga pospremil domov?! Ne, še slišati noče, da bi ga neznanec pospremil do kamnite koče; kaj bi si vendar mislili tovarniški delavci: da je ostal brez moči in postal odvisen od milosti in dobrote? Bodi no, saj bi se mu smejali: ve se, kaj pomenita usmiljenje in dobrota.

Doma se je počasi slekel, modro-belo obleko je skrbno zložil in čevlje zložil; s stola je kar takoj vzel hlače in jopo, da se ne bi prehladil, ter sedel na posteljo. Obleke ni obesil v omaro, tudi čevljev ni spravil v predalnik; nikoli več. Premišljeval je o veliki ladji in Marini Luciji; ni si znal razlagati, ampak videl jo je, na lastne oči jo je videl: vso mlado in lepo, hotljivo in nalepotičeno, prodano. Pa kaj se ni starala z njim, je mogla ostati takšna, kakršno je videl zadnjič; je to mogoče?! Da se je postaral samo on: samo njegove oči so postale drobne in rdeče obrobljene, njene ne; samo njegovi lasje so osiveli in se razredčili, njeni so še vedno črni in lesketajoči se; samo njegov obraz so preorale včerajšnje skrbi in spomini, ona nima gub; je to mogoče?! Je mogoče, da so se samo njemu začele tresti roke, da samo on potrebuje očala in da se samo on opira na leseno palico, kadar gre na daljši sprehod; je mogoče, da se je upognila samo njegova hrbtenica in da samo njega zbada v križu, ona pa ostaja osje preščipnjena v pasu, mlada in vzravnanca? Je bilo narobe, ker spominov ni zagrebel s človekom?

Zaliv so vrešče preletavali galebi, valovi so udarjali v skale...